

Testy středních hodnot

Petr Ocelík

MVZ4003 Úvod do kvantitativních metod

Opakování

- Co je to **statistická inference** (usuzování)?

Opakování

- Co je to **nulová a alternativní hypotéza?**

Opakování

- Co nám říká **p-hodnota** (statistická významnost)?

Osnova

- Testy středních hodnot: t-testy
- Aplikace t-testů v Jamovi

t-testy

- **Testy středních hodnot:** srovnání, zda je mezi skupinami „v průměru“ rozdíl
- Na základě (1) **počtu skupin** a (2) **charakteru dat** vybíráme vhodný test (více viz Hendl 2009: 213-226)
- Tzv. **t-testy** se užívají pro srovnání dvou skupin a také pro malé vzorky cca < 30 předpokládají normalitu dat

t-testy

- **Dvou-výběrový (nepárový):** srovnání průměrů dvou nezávislých výběrů
 - Např.: srovnání úrovně politické participace mužů a žen
- **Dvou-výběrový (párový):** srovnání průměrů dvou měření stejné skupiny
 - Např.: srovnání úrovně důvěry v konkrétního politika před a po intervenci v rámci experimentálního designu
- **Jedno-výběrový:** srovnání průměru jednoho výběru se známým průměrem populace
 - Např.: srovnání úrovně politické participace důchodců s populačním průměrem

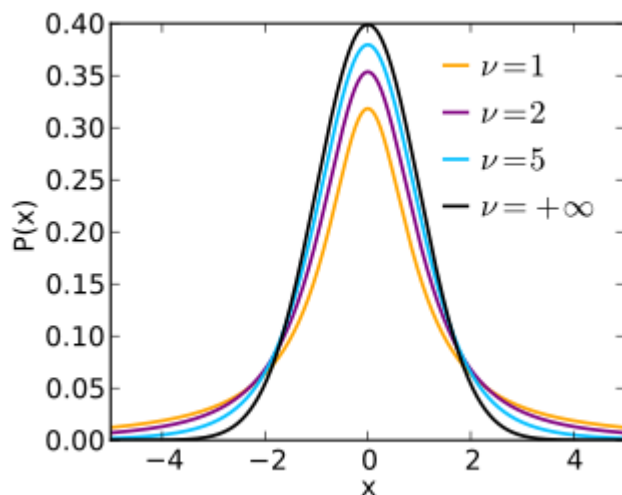
→ vždy srovnání dvou průměrů

Proč t-test?

- Testy využívají tzv. **Studentovy t-distribuce**
- Autorem William S. Gosset pod pseudonymem *Student*
- Studentova t-distribuce
 - Spojité rozdělení pravděpodobnosti
 - Při splnění předpokladů vhodné i pro malé výběry

Rodina t-distribucí

t-testy: předpoklady

- Metrická úroveň měření
- Náhodný výběr
- (Přibližně) normální rozložení dat (pro malé výběry cca $n < 30$)
- Stejná variabilita (rozptyl) výběrů

Intuice

- **Inferenční problém:** Jak zjistíme, zda se (dvě) skupiny v určitém znaku liší?
- Příklad: Ize pozorovat rozdíl v **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací?

Intuice

- Jak zjistíme, zda se (dvě) skupiny v určitém znaku liší?
- Příklad: lze pozorovat rozdíl v **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací?

Descriptives

	v56_relig	v154_do_you_justify:_abortion_(Q44F)
N	relig	572
	nonrelig	959
Missing	relig	48
	nonrelig	73
Mean	relig	5.45
	nonrelig	6.56
Median	relig	5.00
	nonrelig	7
Standard deviation	relig	3.20
	nonrelig	2.94
Minimum	relig	1
	nonrelig	1
Maximum	relig	10
	nonrelig	10

Data z European Values Survey 2017

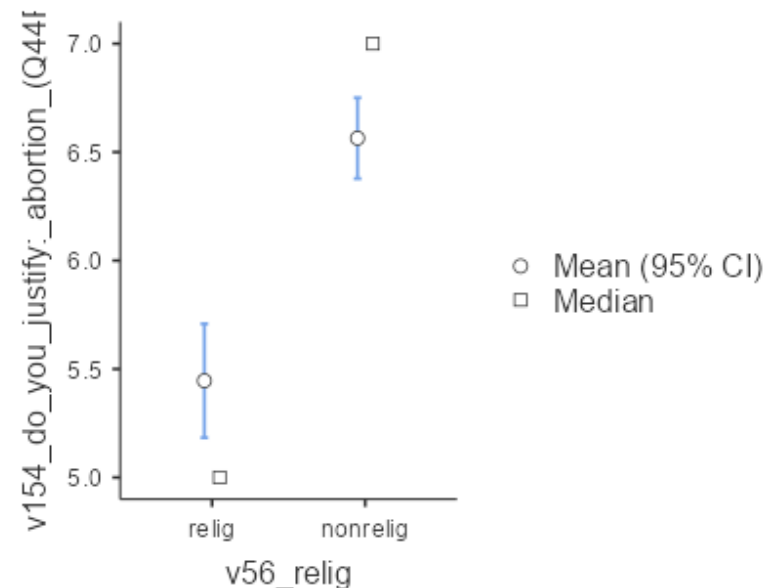
Intuice

- Jak zjistíme, zda se (dvě) skupiny v určitém znaku liší?
- Příklad: lze pozorovat rozdíl v **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací?

Descriptives

	v56_relig	v154_do_you_justify:_abortion_(Q44f)
N	relig	572
	nonrelig	959
Missing	relig	48
	nonrelig	73
Mean	relig	5.45
	nonrelig	6.56
Median	relig	5.00
	nonrelig	7
Standard deviation	relig	3.20
	nonrelig	2.94
Minimum	relig	1
	nonrelig	1
Maximum	relig	10
	nonrelig	10

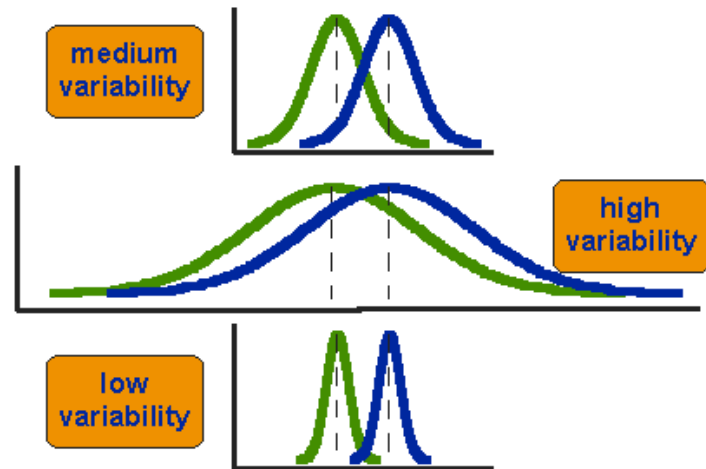
v154_do_you_justify:_abortion_(Q44f)

Intuice

- Zajímá nás, zda je **pozorovaný rozdíl** (signal) mezi dvěma skupinami **dostatečně znatelný** na to, abychom jej odlišil od „šumu“ (noise) variability dat

- $t\text{-hodnota} = \frac{\text{signal}}{\text{noise}}$

- Čím větší t-hodnota, tím znatelnější rozdíl
- Jak ale určíme, že je rozdíl dostatečně – tj. **na úrovni populace** – znatelný?

t-testy

- **Dvou-výběrový (nepárový):** srovnání průměrů dvou nezávislých výběrů
 - Např.: srovnání úrovně politické participace mužů a žen
- **Dvou-výběrový (párový):** srovnání průměrů dvou měření stejné skupiny
 - Např.: srovnání úrovně důvěry v konkrétního politika před a po intervenci v rámci experimentálního designu
- **Jedno-výběrový:** srovnání průměru jednoho výběru se známým průměrem populace
 - Např.: srovnání úrovně politické participace důchodců s populačním průměrem

→ vždy srovnání dvou průměrů

0. Kontext testu

1. Cíl testu
2. Volba vhodného testu
3. Kontrola předpokladů

1. Stanovení nulové a alternativní hypotézy

2. Stanovení kritické hodnoty testovací statistiky

1. Stanovení požadované hladiny statistické významnosti α
2. Určení stupňů volnosti

3. Výpočet testovací statistiky

4. Hodnocení výsledků testu

1. Je pozorovaná hodnota testovací statistiky stejná nebo větší než její kritická hodnota?
2. Rozhodnutí o hypotézách
3. Interpretace výsledků

1: stanovení hypotéz

- Příklad: lze pozorovat rozdíl v **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní a nereligiózní** populací?

třídící kategorická proměnná;
má vždy dvě hodnoty

spojitá proměnná jejíž
výběrové průměry srovnáváme

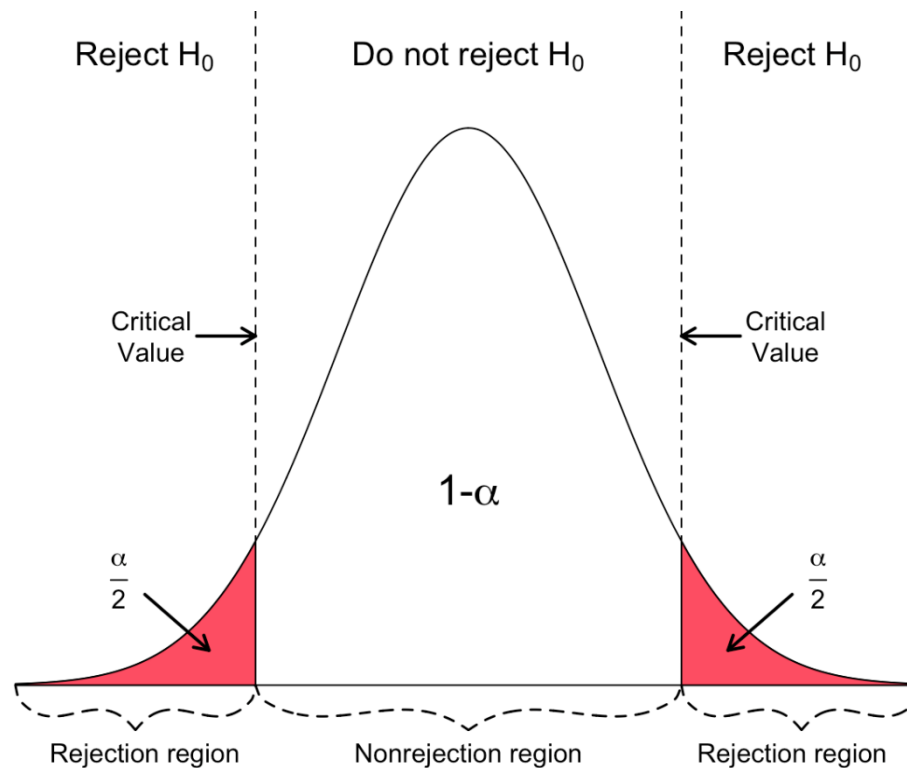
- **H₀**: ...
- **H_A**: ...
- (Pro účely tohoto příkladu zanedbáváme, že na základě teoretických předpokladů bychom definovali jednostrannou hypotézu.)

1: stanovení hypotéz

- Příklad: lze pozorovat rozdíl v **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací?
- **H₀**: Mezi **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací není rozdíl. Tj.: rozdíl průměrů těchto dvou skupin se rovná nule.
- **H₀**: $m_1 - m_2 = 0$; tj.: $m_1 = m_2$
- **H_A**: Mezi **postoji vůči potratům** mezi českou **religiózní** a **nereligiózní** populací je rozdíl. Tj.: rozdíl průměrů těchto dvou skupin se nerovná nule.
- **H_A**: $m_1 - m_2 \neq 0$; tj.: $m_1 \neq m_2$

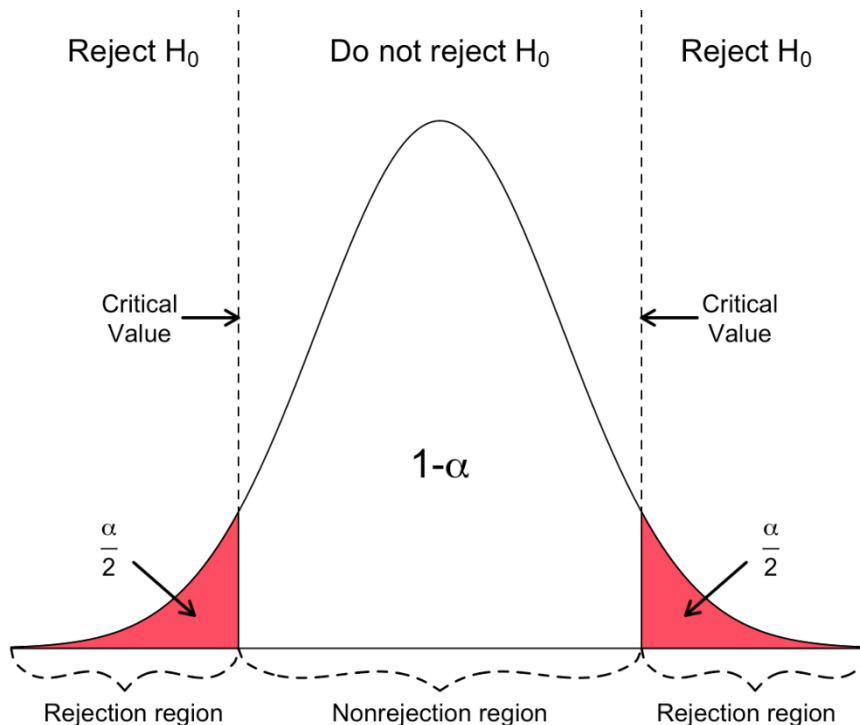
2: kritická hodnota testovací statistiky

- Kritická hodnota testovací statistiky závisí na požadované (1) **hladině statistické významnosti (α)** a (2) počtu stupňů volnosti

2.1: hladina st. významnosti

- Jak určíme **kritickou hodnotu testovací statistiky**?
1. Stanovíme požadovanou **hladinu st. významnosti α** (zpravidla = **0.05**, 0.01)
→ získáme komplementární intervaly spolehlivosti $(1 - \alpha)$: **95 %**, 99 % a
korespondující kvantily pro oboustranný test: **{0.025, 0.975}**, {0.005, 0.995}

2.2: určení stupňů volnosti

- Jak určíme **kritickou hodnotu testovací statistiky**?
 1. Stanovíme požadovanou hladinu st. významnosti α (zpravidla = **0.05**, 0.01) → získáme komplementární intervaly spolehlivosti $(1 - \alpha)$: **95 %**, 99 % a korespondující kvantily pro oboustranný test: **{0.025, 0.975}**, {0.005, 0.995}

2. Kolika **stupni volnosti** disponujeme?

$$- \quad sv = n_1 + n_2 - 2$$

Příklad: t-hodnota = **-7.39** (součet velikosti výběrů = 52); sv = **50**

2.2: stupně volnosti (degrees of freedom)

- Kolika **stupni volnosti** disponujeme při výpočtu průměru?
- Předpokládejme soubor se **4** pozorováními a průměrem **5**
- Datový soubor = { , , , } = **5**
- Hodnoty kolika pozorování můžeme libovolně měnit, aby byl výsledný průměr 5?

2.2: stupně volnosti (degrees of freedom)

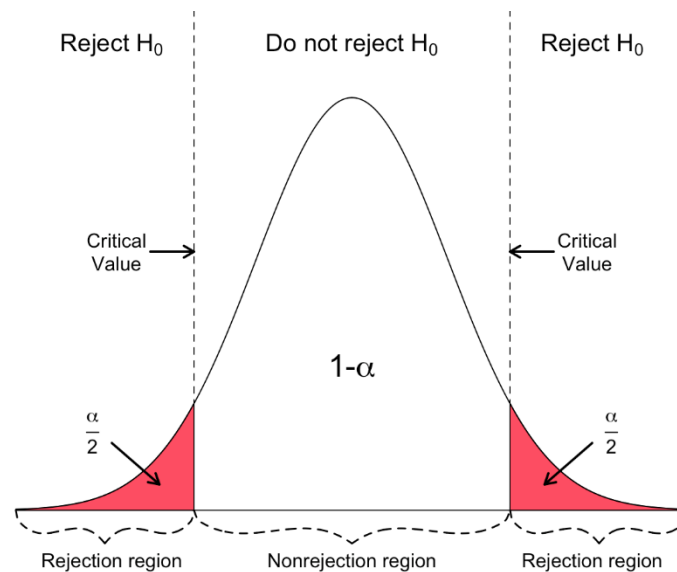
- Předpokládejme dataset se **4** pozorováními a průměrem **5**
- Datový soubor = { , , , } = **5**
- Existuje nekonečné množství kombinací čtyř čísel s průměrem 5
- Pokud ovšem definujeme hodnoty 3 ze 4 pozorování, pak je hodnota 4. pozorování dána konstrukcí a nemůže se měnit, např.:
- {10, 100 , -100, ...} = 5
- {10, 100 , -100, **10**} = 5
- Proto: při výpočtu průměru pro $n = 4$ mohou volně variovat jen hodnoty tří ze čtyř pozorování
- sv pro průměr: **velikost souboru (n) - počet omezení výpočtu (1)**

3: výpočet testovací statistiky

- **t-hodnota** je poměr *rozdílu průměrů výběru 1 a výběru 2* ($m_1 - m_2$) vůči *standardní chybě rozdílu průměrů* (s_d)
- t-hodnota = $\frac{\text{signal}}{\text{noise}}$
- t-hodnota = $\frac{(m_1 - m_2)}{s_d}$; kde pro $n > 30$: $s_d = \text{sqrt}\left(\frac{s_1^2}{n_1} + \frac{s_2^2}{n_2}\right)$
- Varianty výpočtu s_d pro malé výběry viz Hendl (2009: 213-226)
- Výpočet stupňů volnosti: $n_1 + n_2 - 2$

Vztah t-hodnoty, α , p-hodnoty

- **p-hodnota:** *pravděpodobnost* pozorování dané (nebo extrémnější) hodnoty testovací statistiky při předpokladu platnosti nulové hypotézy

FUB 2021

- **p-hodnota** je určena **pozicí pozorované** hodnoty testovací statistiky (**t-hodnoty**) na Studentově **t-distribuci**
- Pokud je p-hodnota menší než stanovená **hladina významnosti α** → **odmítnutí H_0**

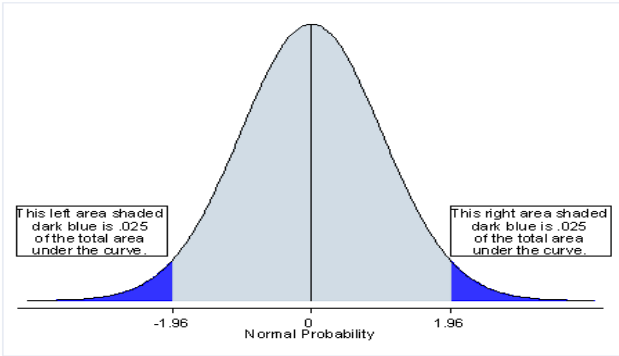
Table T Critical Values of the *t* Distribution

df	One-Tail = .4 Two-Tail = .8	.25 .5	.1 .2	.05 .1	.025 .05	.01 .02	.005 .01	.0025 .005	.001 .002	.0005 .001
1	0.323	1.000	3.078	6.314	12.706	31.821	63.657	127.32	318.31	636.62
2	0.289	0.816	1.886	2.920	4.303	6.965	9.925	14.089	22.327	31.598
3	0.261	0.765	1.638	2.353	3.182	4.541	5.841	7.453	10.214	12.924
4	0.250	0.741	1.533	2.132	2.776	3.747	4.604	5.598	7.173	8.610
5	0.267	0.727	1.476	2.015	2.571	3.365	4.032	4.773	5.893	6.869
6	0.265	0.718	1.440	1.943	2.447	3.143	3.707	4.317	5.208	5.959
7	0.263	0.711	1.415	1.895	2.365	2.998	3.499	4.029	4.785	5.408
8	0.262	0.706	1.397	1.860	2.306	2.896	3.355	3.833	4.501	5.041
9	0.262	0.703	1.383	1.833	2.262	2.821	3.250	3.690	4.297	4.781
10	0.262	0.701	1.372	1.812	2.228	2.764	3.169	3.581	4.144	4.587
11	0.260	0.697	1.363	1.796	2.201	2.718	3.106	3.497	4.025	4.437
12	0.259	0.695	1.356	1.782	2.179	2.681	3.055	3.428	3.930	4.318
13	0.259	0.694	1.350	1.771	2.160	2.650	3.012	3.372	3.852	4.221
14	0.258	0.692	1.345	1.761	2.145	2.624	2.977	3.326	3.787	4.140
15	0.258	0.691	1.341	1.753	2.131	2.602	2.947	3.286	3.733	4.073
16	0.258	0.690	1.337	1.746	2.120	2.583	2.921	3.252	3.686	4.015
17	0.257	0.689	1.333	1.740	2.110	2.567	2.898	3.222	3.646	3.965
18	0.257	0.688	1.330	1.734	2.101	2.552	2.878	3.197	3.610	3.922
19	0.257	0.688	1.328	1.729	2.093	2.539	2.861	3.174	3.579	3.883
20	0.257	0.687	1.325	1.725	2.086	2.528	2.845	3.153	3.552	3.850
21	0.257	0.686	1.323	1.721	2.080	2.518	2.831	3.135	3.527	3.819
22	0.256	0.686	1.321	1.717	2.074	2.508	2.819	3.119	3.505	3.792
23	0.256	0.685	1.319	1.714	2.069	2.500	2.807	3.104	3.485	3.767
24	0.256	0.685	1.318	1.711	2.064	2.492	2.797	3.091	3.467	3.745
25	0.256	0.684	1.316	1.708	2.060	2.485	2.787	3.078	3.450	3.725
26	0.256	0.684	1.315	1.706	2.056	2.479	2.779	3.067	3.435	3.707
27	0.256	0.684	1.314	1.703	2.052	2.473	2.771	3.057	3.421	3.690
28	0.256	0.683	1.313	1.701	2.048	2.467	2.763	3.047	3.408	3.674
29	0.256	0.683	1.311	1.699	2.045	2.462	2.756	3.038	3.396	3.659
30	0.256	0.683	1.310	1.697	2.042	2.457	2.750	3.030	3.385	3.646
40	0.255	0.681	1.303	1.684	2.021	2.423	2.704	2.971	3.307	3.551
60	0.254	0.679	1.296	1.671	2.000	2.390	2.660	2.915	3.232	3.460
120	0.254	0.677	1.289	1.658	1.980	2.358	2.617	2.860	3.160	3.373
∞	0.253	0.674	1.282	1.645	1.960	2.326	2.576	2.807	3.090	3.291

zvolená hladina st.
významnosti / hladina testu

oboustranný
test

stupně
volnosti

UCLA IDRE 2019

výsledná kritická hodnota

Source: From *Biometrika Tables for Statisticians*, Vol. 1, Third Edition, edited by E. S. Pearson and H. O. Hartley, 1966, p. 146. Reprinted by permission of the Biometrika Trustees.

4. Hodnocení výsledků testu

- **Příklad:** pozorovaná t-hodnota = **-7.39** (velikost vzorku = 52, sv = 50)
- Kritická t-hodnota ($\alpha = 0.05$, sv = 50) pro *oboustranný test* = +/- **2**
- Protože:
 - pozorovaná **abs. t-hodnota 7.39** \geq kritická **abs. t-hodnota 2** ($\alpha = 0.05$, sv = 50)
- **odmítáme $H_0: m_1 = m_2$**
 - **H_0 :** Rozdíl mezi průměry první a druhé skupiny je nulový
 - **H_0 :** Mezi **postoji vůči potratům** české **religiózní** a **nereligiózní** populace není rozdíl.
- A přijímáme **$H_A: m_1 \neq m_2$**
 - **H_A :** Rozdíl mezi průměry první a druhé skupiny není nulový
 - **H_A :** Mezi **postoji vůči potratům** české **religiózní** a **nereligiózní** populace je rozdíl.

v tomto případě rovněž:
p-hodnota < 0.05
CI 95 % neobsahuje 0

4. Hodnocení výsledků testu

- Jaká je ovšem **věcná** významnost výsledku?
- Využití standardizované míry síly účinku **Cohenova d**.

$$\frac{(m_1 - m_2)}{\text{pooled sd}}; \text{pooled sd} = \text{sqrt}((\text{variance}_1 + \text{variance}_2)/2)$$

- Viz Rabušic a spol. (2019):
 - $d = <0.2, 0.5)$ nízká síla účinku
 - $d = <0.5, 0.8)$ střední síla účinku
 - $d \geq 0.8$ vysoká síla účinku

Effect Size	
Cohen's d	-0.367

- Kromě statistické významnosti musíme vždy hodnotit také významnost **věcnou**.

0. Kontext testu

1. Cíl testu (*srovnání průměrů dvou nezávislých výběrů*)
2. Volba vhodného testu (*dvou-výběrový nepárový test*)
3. Kontrola předpokladů (*popisné statistiky, zobrazení dat, testy normality*)

1. Stanovení nulové a alternativní hypotézy ($H_0: m_1 = m_2$; $H_A: m_1 \neq m_2$)

2. Stanovení kritické hodnoty testovací statistiky

1. Stanovení požadované hladiny statistické významnosti (5 %)
2. Určení stupňů volnosti ($n_1 + n_2 - 2 = 48$)

3. Výpočet testovací statistiky (*t-hodnota*)

4. Hodnocení výsledků testu

1. Je pozorovaná hodnota testovací statistiky rovna nebo extrémnější než kritická hodnota testu? ($abs(t\text{-hodnota}) \geq abs(kritická\ hodnota)$)
2. Rozhodnutí o hypotézách (H_0 odmítnuta, H_A přijata)
3. Interpretace výsledků (*rozdíl v pro-choice postojích existuje*)

t-testy

- **Dvou-výběrový (nepárový):** srovnání průměrů dvou nezávislých vzorků
 - Např.: srovnání úrovně politické participace mužů a žen
 - **Dvou-výběrový (párový):** srovnání průměrů dvou měření stejné skupiny
 - Např.: srovnání úrovně důvěry v konkrétního politika před a po intervenci v rámci experimentálního designu
 - **Jedno-výběrový:** srovnání průměru jednoho vzorku se známým průměrem populace
 - Např.: srovnání úrovně politické participace důchodců s populačním průměrem
- vždy srovnání dvou průměrů

Párový t-test: příklad

- **H₀**: mezi hodnocením důvěryhodnosti politika před a po experimentální intervenci není rozdíl
- **H₀**: $x = y$
- **H_A**: mezi hodnocením důvěryhodnosti politika před a po experimentální intervenci je rozdíl
- **H_A**: $x \neq y$

Párový t-test: příklad

- **H₀**: mezi hodnocením důvěryhodnosti politika před a po experimentální intervenci není rozdíl
- **H₀**: $x = y$
- **H_A**: mezi hodnocením důvěryhodnosti politika před a po experimentální intervenci je rozdíl
- **H_A**: $x \neq y$

intervence

Párový t-test: t-hodnota

- **t-hodnota** je poměr *rozdílu průměrů dvou měření stejné skupiny* $(x_i - y_i)$ vůči *standardní chybě rozdílu průměrů* (s_d)
- t-hodnota = $\frac{\text{signal}}{\text{noise}}$
- t-hodnota = $\frac{(x_i - y_i)}{s_d}$; kde $s_d = \text{sqrt}\left(\frac{1}{n} * (s_x^2 + s_y^2 - 2rs_x s_y)\right)$
- Varianty výpočtu s_d pro malé vzorky viz Hendl (2009: 213-226)
- Výpočet stupňů volnosti: $n - 1$; n = počet párů

t-testy

- **Dvou-výběrový (nepárový):** srovnání průměrů dvou nezávislých vzorků
 - Např.: srovnání úrovně politické participace mužů a žen
- **Dvou-výběrový (párový):** srovnání průměrů dvou měření stejné skupiny
 - Např.: srovnání úrovně důvěry v konkrétního politika před a po intervenci v rámci experimentálního designu

- **Jedno-výběrový:** srovnání průměru jednoho výběru se známým průměrem populace, nebo zda se průměr populace liší od předpokládané hodnoty
 - Např.: srovnání úrovně politické participace důchodců s populačním průměrem

→ vždy srovnání dvou průměrů

Jedno-výběrový t-test

- Příklad: chceme srovnat, zda se průměrná hodnota podílu lidí s bakalářským a vyšším vzděláním v USA liší od známého průměru zemí OECD 31 %.
- **průměr vzorku (m_0) = 27.2**
- **známý populační průměr (μ) = 31**

Descriptives

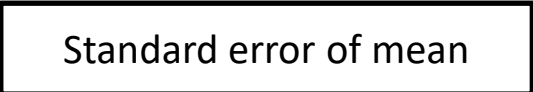
	ba_or_more
N	50
Missing	0
Mean	27.2
Median	26.4
Standard deviation	4.73
Minimum	17.3
Maximum	38.2

Jedno-výběrový t-test

- **H0:** Mezi výběrovým (m_0) a populačním průměrem (μ) není rozdíl, proto $H_0: \mu = m_0$
- **HA:** Mezi výběrovým (m_0) a populačním průměrem (μ) je rozdíl, proto $H_A: \mu \neq m_0$

- **H0:** Mezi průměrným podílem obyvatel s vysokoškolským vzděláním v USA (m_0) a v OECD (μ) není rozdíl.
- **HA:** Mezi průměrným podílem obyvatel s vysokoškolským vzděláním v USA (m_0) a v OECD (μ) je rozdíl.

Jedno-výběrový t-test

- **t-hodnota** je poměr rozdílu průměrů výběru a populace ($m_0 - \mu$) vůči standardní chybě průměru výběru $\frac{s}{\text{sqrt}(n)}$

- t-hodnota = $\frac{\text{signal}}{\text{noise}}$
- t-hodnota = $\frac{(m_0 - \mu)}{\left(\frac{s}{\text{sqrt}(n)}\right)}$
- Výpočet stupňů volnosti: $n - 1$

Jedno-výběrový t-test v Jamovi

	abort_ran...	abortion...	adv_or_m...	ba_or_more	cig_tax12	cig_tax1
1	Less restr	35	9.0	26.6	2.000	HiTax
2	Mid	20	7.7	22.0	0.425	LoTax
3	More restr	4	6.1	18.9	1.150	MidTax
4	More restr	5	9.3	25.6	2.000	HiTax
5	Less restr	49	10.7	29.9	0.870	MidTax
6	Mid	25	12.7	35.9	0.840	MidTax
7	Less restr	45	15.5	35.6	3.400	HiTax
8	Mid	30	11.4	28.7	1.600	MidTax
9	Mid	26	9.0	25.3	1.339	MidTax
10	More restr	9	9.9	27.5	0.370	LoTax
11	Less restr	42	9.9	29.6	3.200	HiTax
12	Less restr	37	7.4	25.1	1.360	MidTax
13	Mid	22	7.5	23.9	0.570	LoTax
14	Less restr	36	11.7	30.6	1.980	HiTax
15	More restr	7	8.1	22.5	0.995	MidTax
16	More restr	11	10.2	29.5	0.790	LoTax
17	More restr	17	8.5	21.0	0.600	LoTax
18	More restr	1	6.9	21.4	0.360	LoTax
19	Less restr	40	16.4	38.2	2.510	HiTax
20	Less restr	43	16.0	35.7	2.000	HiTax
21	Mid	31	9.6	26.9	2.000	HiTax
22	Mid	18	9.4	24.6	2.000	HiTax
23	Mid	28	10.3	31.5	1.600	MidTax
24	More restr	8	9.5	25.2	0.170	LoTax
25	More restr	15	7.1	19.6	0.680	LoTax
26	Less restr	41	8.3	27.4	1.700	MidTax
27	Mid	27	8.8	26.5	0.450	LoTax
28	More restr	12	6.7	25.8	0.440	LoTax
29	More restr	6	8.8	27.4	0.640	LoTax
30	Mid	32	11.2	32.0	1.680	MidTax
31	Less restr	46	12.9	34.5	2.700	HiTax
32	Less restr	38	10.4	25.3	1.660	MidTax
33	Less restr	39	7.6	21.8	0.800	LoTax
34	Less restr	48	14.0	32.4	4.350	HiTax
35	More restr	16	8.8	24.1	1.250	MidTax
36	More restr	2	7.4	22.7	1.030	MidTax
37	Less restr	44	10.4	29.2	1.180	MidTax
38	More restr	3	10.2	26.4	1.600	MidTax
39	Mid	29	11.7	30.5	3.460	HiTax
40	Mid	19	8.4	24.3	0.570	LoTax
41	More restr	13	7.3	25.1	1.530	MidTax
42	Mid	23	7.9	23.0	0.620	LoTax

version 1.6.7

Exploration
 T-Tests
 ANOVA
 Regression
 Frequencies
 Factor
 Flexplot

Modules

Independent Samples T-Test
 Paired Samples T-Test
 One Sample T-Test

	labor	dv_or_m	ba_or_more	cig_tax12	cig_tax1	
1	Less restr	50	26.6	2.000	HiTax	
2	Mid	27.7	22.0	0.425	LoTax	
3	More restr	6.1	18.9	1.150	MidTax	
4	More restr	5	9.3	25.6	2.000	HiTax
5	Less restr	49	10.7	29.9	0.870	MidTax
6	Mid	25	12.7	35.9	0.840	MidTax
7	Less restr	45	15.5	35.6	3.400	HiTax
8	Mid	30	11.4	28.7	1.600	MidTax
9	Mid	26	9.0	25.3	1.339	MidTax
10	More restr	9	9.9	27.5	0.370	LoTax
11	Less restr	42	9.9	29.6	3.200	HiTax
12	Less restr	37	7.4	25.1	1.360	MidTax
13	Mid	22	7.5	23.9	0.570	LoTax
14	Less restr	36	11.7	30.6	1.980	HiTax
15	More restr	7	8.1	22.5	0.995	MidTax
16	More restr	11	10.2	29.5	0.790	LoTax
17	More restr	17	8.5	21.0	0.600	LoTax
18	More restr	1	6.9	21.4	0.360	LoTax
19	Less restr	40	16.4	38.2	2.510	HiTax
20	Less restr	43	16.0	35.7	2.000	HiTax
21	Mid	31	9.6	26.9	2.000	HiTax
22	Mid	18	9.4	24.6	2.000	HiTax
23	Mid	28	10.3	31.5	1.600	MidTax
24	More restr	8	9.5	25.2	0.170	LoTax
25	More restr	15	7.1	19.6	0.680	LoTax
26	Less restr	41	8.3	27.4	1.700	MidTax
27	Mid	27	8.8	26.5	0.450	LoTax
28	More restr	12	6.7	25.8	0.440	LoTax
29	More restr	6	8.8	27.4	0.640	LoTax
30	Mid	32	11.2	32.0	1.680	MidTax
31	Less restr	46	12.9	34.5	2.700	HiTax
32	Less restr	38	10.4	25.3	1.660	MidTax
33	Less restr	39	7.6	21.8	0.800	LoTax
34	Less restr	48	14.0	32.4	4.350	HiTax
35	More restr	16	8.8	24.1	1.250	MidTax
36	More restr	2	7.4	22.7	1.030	MidTax
37	Less restr	44	10.4	29.2	1.180	MidTax
38	More restr	3	10.2	26.4	1.600	MidTax
39	Mid	29	11.7	30.5	3.460	HiTax
40	Mid	19	8.4	24.3	0.570	LoTax
41	More restr	13	7.3	25.1	1.530	MidTax
42	Mid	23	7.9	23.0	0.620	LoTax

version 1.6.7

One Sample T-Test

- abortion_rank12
- adv_or_more
- ba_or_more**
- cig_tax12
- conserv_advantage
- conserv_public
- dem_advantage
- govt_worker

Dependent Variables

Tests

- Student's
- Bayes factor
- Prior
- Wilcoxon rank

Additional Statistics

- Mean difference
- Confidence interval %
- Effect size
- Confidence interval %
- Descriptives
- Descriptives plots

Hypothesis

- Test value
- ≠ Test value
- > Test value
- < Test value

Assumption Checks

- Normality test
- Q-Q Plot

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
- Exclude cases listwise

Results

One Sample T-Test

One Sample T-Test

Statistic	df	p

References

- [1] The jamovi project (2020). *jamovi*. (Version 1.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- [2] R Core Team (2020). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from MRAN snapshot 2020-08-24).

One Sample T-Test

- abortion_rank12
- adv_or_more
- cig_tax12
- conserv_advantage
- conserv_public
- dem_advantage
- govt_worker
- hr_cons_rank11

Dependent Variables

 ba_or_more

Tests

- Student's
- Bayes factor
- Prior
- Wilcoxon rank

Additional Statistics

- Mean difference
- Confidence interval %
- Effect size
- Confidence interval %
- Descriptives
- Descriptives plots

Hypothesis

- Test value
- ≠ Test value
- > Test value
- < Test value

Assumption Checks

- Normality test
- Q-Q Plot

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
- Exclude cases listwise

Results

One Sample T-Test

One Sample T-Test

	Statistic	df	p	
ba_or_more	Student's t	-5.72	49.0	<.001

Note: H₀: population mean = 31

References

- [1] The jamovi project (2020). *jamovi*. (Version 1.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- [2] R Core Team (2020). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from MRAN snapshot 2020-08-24).

One Sample T-Test

- abortion_rank12
- adv_or_more
- cig_tax12
- conserv_advantage
- conserv_public
- dem_advantage
- govt_worker
- hr_cons_rank11

Dependent Variables

 ba_or_more

Tests

- Student's
- Bayes factor
- Prior
- Wilcoxon rank

Additional Statistics

- Mean difference
- Confidence interval %
- Effect size
- Confidence interval %
- Descriptives
- Descriptives plots

Hypothesis

- Test value
- ≠ Test value
- > Test value
- < Test value

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
- Exclude cases listwise

Results

One Sample T-Test

One Sample T-Test

		Statistic	df	p	95% Confidence Interval		
					Mean difference	Lower	Upper
ba_or_more	Student's t	-5.72	49.0	<.001	-3.83	-5.17	-2.48

Note. H₀: population mean = 31

Descriptives

	N	Mean	Median	SD	SE
ba_or_more	50	27.2	26.4	4.73	0.669

References

- [1] The jamovi project (2020). *jamovi*. (Version 1.6) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- [2] R Core Team (2020). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from MRAN snapshot 2020-08-24).

Dvou-výběrový t-test v Jamovi

Independent Samples T-Test

- v30_dont_like_as_neighbours_(Q...)
- v56_are_you_a_religious_person_(...
- v56_binary
- v102_political_view_left-right_(Q3...
- v112_are_you_willing_to_fight_for...
- v144_satisfaction_political_system...
- v149_do_you_justify_claiming_sta...
- v150_do_you_justify_cheating_on...
- v151_do_you_justify...

Dependent Variables

- v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)

Grouping Variable

- v56_binary_text

Tests

- Student's
- Bayes factor
- Prior
- Welch's
- Mann-Whitney U

Hypothesis

- Group 1 ≠ Group 2
- Group 1 > Group 2
- Group 1 < Group 2

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
- Exclude cases listwise

Additional Statistics

- Mean difference
- Confidence interval %
- Effect size
- Confidence interval %
- Descriptives
- Descriptives plots

Assumption Checks

- Homogeneity test
- Normality test
- Q-Q plot

Results

Independent Samples T-Test

Independent Samples T-Test

	Statistic	df	p	
v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)	Student's t	-6.95*	1529	< .001

* Levene's test is significant ($p < .05$), suggesting a violation of the assumption of equal variances

References

- [1] The jamovi project (2021). *jamovi*. (Version 2.0) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- [2] R Core Team (2021). *R: A Language and environment for statistical computing*. (Version 4.0) [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org>. (R packages retrieved from MRAN snapshot 2021-04-01).

Independent Samples T-Test

- v30_dont_like_as_neighbours: G...
- v56_are_you_a_religious_person(...
- v56_binary
- v102_political_view_left-right_(Q3...
- v112_are_you_willing_to_fight_for...
- v144_satisfaction_political_system...
- v149_do_you_justify_claiming_sta...
- v150_do_you_justify_cheating_on...
- v151_do_you_justify_killing...

Dependent Variables

 v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)

Grouping Variable

 v56_binary_text

Tests

- Student's
 - Bayes factor
 - Prior
- Welch's
- Mann-Whitney U

Additional Statistics

- Mean difference
 - Confidence interval %
 - Effect size
 - Confidence interval %
- Descriptives
- Descriptives plots

Hypothesis

- Group 1 ≠ Group 2
- Group 1 > Group 2
- Group 1 < Group 2

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
- Exclude cases listwise

Assumption Checks

- Homogeneity test
- Normality test
- Q-Q plot

Independent Samples T-Test

Independent Samples T-Test

	Statistic	df	p	95% Confidence Interval		95% Confidence Interval						
				Mean difference	SE difference	Lower	Upper	Effect Size	Lower	Upper		
v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)	Student's t	-6.95*	1529	<.001	-1.12	0.161	-1.43	-0.803	Cohen's d	-0.367	-0.473	-0.261

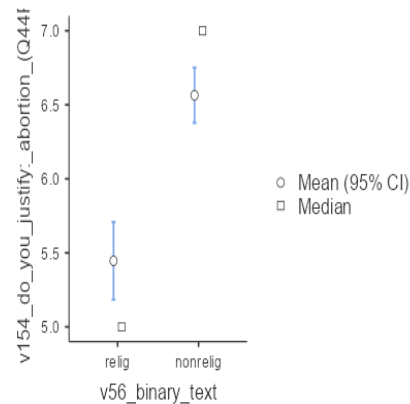
* Levene's test is significant ($p < .05$), suggesting a violation of the assumption of equal variances

Group Descriptives

	Group	N	Mean	Median	SD	SE
v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)	relig	572	5.45	5.00	3.20	0.134
	nonrelig	959	6.56	7.00	2.94	0.0951

Plots

v154_do_you_justify_abortion_(Q44F)

Párový t-test v Jamovi

Paired Samples T-Test

pre.interv
post.interv

Paired Variables

pre.interv post.interv

Tests

- Student's
 Bayes factor
 Prior
 Wilcoxon rank

Additional Statistics

- Mean difference
 Effect size
 Confidence interval
 Interval %
 Descriptives
 Descriptives plots

Hypothesis

- Measure 1 ≠ Measure 2
 Measure 1 > Measure 2
 Measure 1 < Measure 2

Assumption Checks

- Normality (Shapiro-Wilk)
 Normality (Q-Q plot)

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
 Exclude cases listwise

Paired Samples T-Test

Paired Samples T-Test

	statistic	df	p
pre.interv post.interv Student's t	-0.559	99.0	0.289

Note. H_0 : Measure 1 < Measure 2

References

- [1] The jamovi project (2019). *jamovi*. (Version 1.0) [Computer Software]. Retrieved from <https://www.jamovi.org>.
- [2] R Core Team (2018). *R: A Language and environment for statistical computing*. [Computer software]. Retrieved from <https://cran.r-project.org/>.

Paired Samples T-Test

pre.interv
 post.interv

Paired Variables

pre.interv post.interv

Tests

- Student's
 Bayes factor
 Prior
 Wilcoxon rank

Additional Statistics

- Mean difference
 Effect size
 Confidence interval
 Interval %
 Descriptives
 Descriptives plots

Hypothesis

- Measure 1 ≠ Measure 2
 Measure 1 > Measure 2
 Measure 1 < Measure 2

Missing values

- Exclude cases analysis by analysis
 Exclude cases listwise

Assumption Checks

- Normality (Shapiro-Wilk)
 Normality (Q-Q plot)

Paired Samples T-Test

Paired Samples T-Test

		statistic	df	p	95% Confidence Interval			Cohen's d	
pre.interv	post.interv	Student's t			Mean difference	SE difference	Lower	Upper	
		-0.559	99.0	0.289	-1.24	2.22	-Inf	2.44	-0.0559

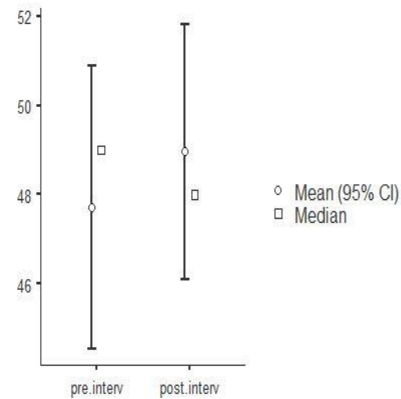
Note. H_a Measure 1 < Measure 2

Descriptives

	N	Mean	Median	SD	SE
pre.interv	100	47.7	49.0	16.2	1.62
post.interv	100	49.0	48.0	14.5	1.45

Plots

pre.interv - post.interv

References

Seminář